

indrukken en ervaringen mede. Opmerkelijk is het, dat zij geen onderscheid bemerkten tusschen de dysenterie veroorzaakt door den z.g. toxischen stam of door de atoxische stammen. De agglutinatieproef bewees bij de dysenterie-KRUSE en Y goede diensten. Dit verwondert ref. eenigermate, aangezien andere onderzoekers omtrent de uitkomsten dezer proef bij de verschillende vormen van dysenterie minder goed te spreken zijn (o. a. SNIJDERS, DE JONG. Ref.).

Ueber Febris quintana (Wolhynisches Fieber, Ikwa Fieber) schrijvers ARNO LEHNDORFF en GEORG STIEFLER. Zij hebben de ziekte aan de Ikwa waargenomen, vandaar de eigenaardige naam, dien zij er aan gegeven hebben. Het artikel gaf een fraai, kritisch overzicht van de kliniek dezer ziekte. Zij wijzen er op, dat zoolang er geen parasiet, met zekerheid, als de verwekker gevonden is, het eenige verschijnsel, dat voor de diagnose den doorslag geeft, het kenmerkende koortsbeloop is. Daarnaast spelen ook de allerheftigste pijnen in de tibiae een voorname rol. Wat de epidemiologie betreft, wijzen zij er op, dat de ziekte duidelijk aan een bepaalde streek gebonden is.

JACOB heeft waargenomen, dat in 11 pCt. der door hem behandelde gevallen van bacillaire dysenterie, gewoonlijk tusschen den 19den en 22sten ziektedag, terwijl de patiënt hersteld schijnt, een nieuwe, kortdurende koortsaanval zich voordoet. ERNST LYÓN (*Nachfieber bei Bazillenruhr*) kan deze waarneming geheel bevestigen en geeft twee kenmerkende voorbeelden. De temperatuursverhoging is vrijwel het eenige verschijnsel. Hij trekt een parallel met de nakoorts bij roodvonk en meent, dat de verklaring gezocht moet worden in een nieuwe aanval van de ziektekiemen op een organisme, dat reeds met immuniteitsprocessen gereageerd heeft.

Behalve deze oorspronkelijke artikelen geeft deze aflevering wederom „Ergebnisse”, die geheel ingenomen zijn door een lijvig artikel van E. KÜSTER, dat den typisch Duitschen titel draagt van *Typhusbacillendaueransiedlung und ihre bisherige Heilbehandlung*. Dit „Sammelrefeat” geeft een schat van gegevens omtrent het vraagstuk der behandeling van de dragers van typhus- en paratyphusbacillen. Wanneer de galblaas de broedplaats is, vanwaar de typhusbacillen voortdurend naar den darm worden uitgescheiden, dan helpt, bijna zonder uitzondering, de cholecystectomie afdoende. Het groote getal middelen, dat aangewend is om de dragers van de vooral voor anderen zoo gevaarlijke ziektekiemen te bevrijden, wijst ook hier weer op het feit, dat er nog geen waarlijk goed gevonden is. Het artikel is, als opsomming, uit den aard, zeer vervelend; doch zij, die zich met het vraagstuk, waarover het handelt, nader vertrouwd willen maken, zullen daarin veel van hun gading kunnen vinden.

G. KAPSENBERG.

W. SCHALLMAYER, *Vererbung und Auslese*. Dritte vermehrte und umgearbeitete Auflage, bldz. 535. Jena. G. FISCHER. 1918. Prijs f 6.—.

Een boek gewijd aan de eugeniek, aan den dienst voor het ras. Onder „Rassedienst” verstaat schrijver de beweging voor vermeerdering van de geboorten, zoowel kwalitatief als kwantitief. Maat-

regelen voor volksvermeerdering moeten steeds door eugenetisch inzicht geleid worden. Het alleen-kwalitatieve standpunt is ook niet voldoende; de maat van de volksvermeerdering is evenzoo een groot belang. Maatregelen, die uitsluitend betrekking hebben op de vermeerdering van de bevolking (moederschapszorg, schoolvoeding enz.) worden slechts kort vermeld.

Het boek, dat zich kenmerkt door een gelijkmatige behandeling van de stof, dus een uitstekende compilatie is van al wat op dit gebied gewerkt is, begint met een uiteenzetting van de algemeene ontwikkelings- en selectieeler. Hierin doet schrijver zich als overtuigd Darwinist kennen. Dan volgt een korte behandeling van de erfelijkheidsleer, waarbij de behandeling van de regels van MENDEL voorop staan. Van de erfelijkheid van verschillende afwijkingen bij den mensch wordt op de mogelijkheid eener mendelistische verklaring de nadruk gelegd.

De uitgebreide behandeling van de eigenlijke stof van het boek geeft eerst de theorie, daarna de praktijk van den rasdienst. De selectie, de werkzame factor, volgens schrijver, voor de ontwikkeling in de natuur, kan in de menschenmaatschappij slechts weinig tot uiting komen. Verschillende maatschappelijke werkingen zijn zelfs antiselecteerend. Uitvoerig wordt stilgestaan bij den invloed van den oorlog. De tegenwoordige oorlog werkt in ongunstige richting op de erfelijke samenstelling van de bevolking.

Als uitgangspunt voor zijn theoretische beschouwingen neemt schrijver m. i. te zeer aan, dat het belangrijke feit van het Mendelisme, d. i. de zuiverheid van de geslachtscellen, dus de onveranderlijkheid van de genen, algemeene geldigheid zou hebben. In waarheid vormt deze vraag, die dus de mogelijkheid van selectie in kweekproeven inhoudt, het groote strijdpunt op mendelistisch gebied (CASTLE contra JOHANNSEN).

In het practische deel worden tal van wettelijke maatregelen genoemd, die in het belang van de erfmassa van het ras genomen kunnen worden. Daarnaast wordt op het belang gewezen; om de publieke meening voor het vraagstuk te winnen. Door wettelijke maatregelen wil schrijver allerlei voordeelen deelachtig maken aan hen, die, een goede erfelijke constitutie hebbende, door vorming van een groote nakomelingschap bijdragen tot verbetering van het ras. In dit gedeelte zou men gaarne een uitvoeriger bespreking gezien hebben van de wetten en de werking er van, die in verschillende, vooral Amerikaansche, staten gelden, om de voortplanting van krankzinnigen, imbecillen e. a. tegen te gaan of onmogelijk te maken.

Wat het wijsgeerig standpunt van den schrijver aangaat, dat in een afzonderlijk hoofdstuk en ook door het werk verspreid aan het licht treedt, in dit opzicht reikt het degelijke boek m. i. niet tot aan de geestelijke behoeften van dezen tijd.

G. P. FRETTS.